

เตลีทีวีส์

ฉบับที่ 23,486 วันศุกร์ที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2557 หน้า 24

กลุ่มงานศึกษาและพัฒนาที่ดิน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ได้ทำการศึกษาทดลองการทำปุ๋ยหมักจากใบไม้ ด้วยน้ำหมักชีวภาพเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ที่มีผลต่อความเสี่ยงโทรมของสภาพดินและสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภคในระยะยาว จนประสบความสำเร็จและสามารถขยายผลสู่การปฏิบัติใช้ของเกษตรกรในปัจจุบันได้

ปุ๋ยหมัก คือ ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยธรรมชาติชนิดหนึ่งที่ได้มาจากการนำเอาเศษซากพืช เช่น ฟางข้าว ชังข้าวโพด ต้นถั่วต่าง ๆ หญ้าแห้ง ผักคบขวา ของเหลือทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนขยะมูลฝอยตามบ้านเรือนมาหมักร่วมกับมูลสัตว์ หรือสารเร่งจุลินทรีย์ เมื่อหมักโดยใช้ระยะเวลาหนึ่งแล้ว เศษพืชจะเปลี่ยนสภาพจากของเดิมเป็นผงเปื่อยยุ่ย สีนําคาลปนดำ นำไปใช้ในไร่นาหรือพืชสวน เช่น ไม้ผล พืชผัก หรือไม้ดอกไม้ประดับ

ส่วนผสมในการทำปุ๋ยหมัก 1 ตัน ประกอบด้วยใบไม้แห้ง 1,000 กิโลกรัม มูลสัตว์ 200 กิโลกรัม ปุ๋ยไนโตรเจน 2 กิโลกรัม สารเร่งจุลินทรีย์ พด. 1 1 ของ ขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก เริ่มละลายสารเร่งจุลินทรีย์

ปุ๋ยหมักใบไม้

ทำเองใช้เองไม่ต้องพึ่งพาปุ๋ยเคมี

พด. 1 ในน้ำ 20 ลิตร คนให้เข้ากันนาน 10-15 นาที เพื่อกระตุ้นให้จุลินทรีย์ออกจากสภาพสปอร์และพร้อมที่จะเกิดกิจกรรมการย่อยสลาย การกองชั้นจะมีขนาดกว้าง 2x3 ม. สูง 30-40 ซม. ย่ำให้พอแน่นและรดน้ำให้ชุ่ม นำมูลสัตว์มาโรยที่ผิวหน้าเศษพืชโรยปุ๋ยไนโตรเจนทับบนชั้นของมูลสัตว์ ราดสารละลายจุลินทรีย์ พด.1 ให้ทั่ว หลังจากนั้นนำเศษพืชมากองทับเพื่อทำชั้นต่อไป โดยทำเหมือนการกองชั้นแรก ทำเช่นนี้อีก 3-4 ชั้น ชั้นบนสุดของกองปุ๋ยปิดทับด้วยมูลสัตว์ หรือดินค้ำหนาประมาณ 1 นิ้ว เพื่อป้องกันการสูญเสียความชื้น ทั้งนี้สามารถแยกเป็นกองเล็ก ๆ ได้โดยการลดส่วนผสมต่าง ๆ ลงตามอัตราส่วน

โดยทั่วไปวิธีการกองปุ๋ยหมัก จะไม่มี

ข้อกำหนดที่แน่นอน แต่จะขึ้นอยู่กับวัสดุที่ใช้และสถานที่ แต่อย่างไรก็ตาม สามารถกองบนพื้น ซึ่งเป็นวิธีที่ประหยัด โดยการนำเศษวัสดุมากองบนพื้นที่ราบ อาจเป็นพื้นดินหรือพื้นซีเมนต์ หรือกองในคอกไม้ ซึ่งลักษณะของคอกไม้ควรใช้ไม้ดีเป็นแนวเส้นเพื่อช่วยในการถ่ายเทอากาศ และเพื่อความสะดวกในการกลับกองปุ๋ยหมัก ควรกองเศษวัสดุเพียงครั้งหนึ่งของคอกไม้ หรือกองในบ่อซีเมนต์ เพื่อเป็นการช่วยรักษาความชื้นและสะดวกต่อการปฏิบัติงาน ลักษณะบ่อควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 2x3x1.5 เมตร และควรสร้างทางระบายน้ำออกจากบ่อ การกองในบ่อซีเมนต์เหมาะสำหรับเกษตรกรที่มีเศษวัสดุ เศษใบไม้จำนวนมาก ๆ

รดน้ำกองปุ๋ยหมักอย่างสม่ำเสมอ

เพื่อรักษาความชุ่มชื้นให้อยู่ที่ประมาณ 50-60% กลับกอง 7-10 วันต่อครั้ง เพื่อระบายอากาศ เพิ่มออกซิเจนให้กับจุลินทรีย์ ทำให้การย่อยสลายดีขึ้น รวมทั้งเป็นการคลุกเคล้าวัสดุและลดความร้อนในกองปุ๋ยหมัก นำวัสดุและกลุ่มเฉพาะส่วนบนของกองปุ๋ยหมัก เมื่อเป็นปุ๋ยแล้วควรเก็บรักษาในที่ร่ม อัดรวมและวิธีการใช้ปุ๋ยหมัก นำข้าวควรใช้ 2 ตันต่อไร่ โดยหว่านให้ทั่วพื้นที่ แล้วไถกลบก่อนปลูกพืช พืชไร่ ใช้ 2 ตันต่อไร่ ไร่เป็นแถวตามแนวปลูกพืช แล้วคลุกเคล้ากับดิน พืชผักใช้ 4 ตันต่อไร่ หว่านทั่วแปลงปลูกโลกขณะเตรียมดิน ไม้ผล ไม้ยืนต้น หลังเตรียมหลุมปลูกให้ใช้ 20 กิโลกรัมต่อหลุม คลุกเคล้าปุ๋ยหมักกับดินในร่องกันหลุม ดินพืชที่เจริญแล้วใช้ 20-50 กิโลกรัมต่อต้น โดยขุดร่องลึก 10 เซนติเมตร ตามแนวทรงพุ่มของต้นไม้ใส่ปุ๋ยหมักในร่องและกลบด้วยดินหรือหว่านให้ทั่วภายใต้ทรงพุ่ม ไม้คัดดอกใส่ปุ๋ยหมัก 2 ตันต่อไร่ ไม้ดอกยืนต้นใช้ 5-10 กิโลกรัมต่อหลุม

เกษตรกรหรือผู้คนที่สนใจที่จะไปศึกษาหรือต้องการศึกษางานเพื่อนำไปปฏิบัติใช้เองในพื้นที่แปลงปลูกของตน เข้าเรียนรู้ดูงานได้ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.สกลนคร โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น.